

**WSPÓŁCZESNE TRENDY W PROFESJONALNYM
KSZTAŁCENIE PRZYSZŁYCH SPECJALISTÓW SPECJALNOŚCI
POZAJĘZYKOWYCH W PRZESTRZENI WIELOKULTUROWEJ**

*Zbiór materiałów X Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej,
07 czerwca 2024 r.*

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕМОВНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ**

*Збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції,
07 червня 2024 р.*

Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей в полікультурному просторі Збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції, 07 червня 2024 р. Київ – Ломжа. / Наукова редакція: Зоя Шарлович, Юрій Волошин, Наталія Гончаренко-Закревська, Наталія Василюшина. Видавництво: MANS w Łomży; K.: ФМВ, НАУ, 2024. 224 с. PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний депозитарій.

Рекомендовано до друку Науково-методичною редакційною радою Факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету. Протокол № 4 від 12 квітня 2024 року.

За науковою редакцією:

Зоя Шарлович, Юрій Волошин, Наталія Гончаренко-Закревська, Наталія Василюшина

Рецензенти:

Іван Бахов – доктор пед. наук, проф., завідувач кафедри іноземної філології та перекладу, ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна академія управління персоналом", Київ, Україна

Володимир Антонов – канд. філол. наук, доцент кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Юрій Волошин, декан ФМВ НАУ, доктор юридичних наук, проф., заслужений юрист України, Україна.

Наталія Гончаренко-Закревська, завідувач кафедри іноземних мов та перекладу ФМВ НАУ, канд. пед. наук, доцент, Україна.

Наталія Василюшина, професор каф. іноземних мов та перекладу ФМВ НАУ, доктор пед. наук, професор, Україна.

Тетяна Войтко, доцент каф. іноземних мов та перекладу ФМВ НАУ, канд. філол. наук, доцент, Україна.

Ігор Скродзкі, викладач, Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі, Республіка Польща.

Наталія Мошенець, Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі, Республіка Польща.

Зоя Шарлович, канд. пед. наук, ад'юнкт, Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі, Республіка Польща.

ISBN 978-83-971711-6-9

DOI

Збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції містить тези з питань ефективного формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у студентів закладів вищої освіти. Матеріали збірника розкривають напрями теорії і методики професійної освіти, дидактики, філології та лінгвістики. Науково-методична розробка кафедри іноземних мов та перекладу інтегрувала сукупність взаємопов'язаних наукових напрямів досліджень, зокрема: мовна картина світу та міжкультурна комунікація; академічна мобільність та інтернаціоналізація навчального процесу; сучасні підходи та інноваційні технології формування іншомовної комунікативної компетентності; професійна іншомовна підготовка в процесі міжкультурної інтеграції; зіставні мовознавчі студії і міжкультурна комунікація; інноваційні методи викладання: новітнє в європейській освітній практиці; світові тенденції розвитку ІКТ-освіти у вищій школі; перспективність застосування зарубіжного освітнього досвіду в Україні; діджиталізація та новітні підходи, методи і техніки в освітньому процесі вищої школи, а також застосування новітніх методологічних засобів та технік у сучасних наукових дослідженнях університетів України та зарубіжжя.

Матеріали збірника подані в авторській редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст та автентичність матеріалів, наданих авторами для публікації.

Видавництво: MANS w Łomży

© Національний авіаційний університет, 2024

© MANS w Łomży, 2024

© Факультет міжнародних відносин, 2024

© Кафедра іноземних мов та перекладу, 2024

© Автори, 2024

SPIS TREŚCI / ЗМІСТ

<i>Беньковська Наталія Борисівна</i> ВИМІРЮВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧЕМ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В АУДІЮВАННІ	8
<i>Білюк Ангеліна Олександрівна</i> ПРОПАГАНДА ТА КОНТРОПРОПАГАНДА – СЕМІОТИЧНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ У ПЕРЕКЛАДАХ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	14
<i>Білоус Ірина Ігорівна, Дем'янюк Антоніна Вікторівна</i> ВПРОВАДЖЕННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ	18
<i>Гамалія Віра Миколаївна, Антонова Ольга Олександрівна</i> БАГАТОЗНАЧНІСТЬ ПРИЙМЕННИКОВИХ ЕКВІВАЛЕНТІВ СЛОВА У ТЕКСТАХ НАУКОВОГО СТИЛЮ ПОЛЬСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	24
<i>Глуцька Тетяна Володимирівна, Сандовенко Ірина Василівна</i> ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ЗМІН НА РИНКУ ПРАЦІ, ЩО ВИКЛИКАНІ ВПРОВАДЖЕННЯМ ШІ	34
<i>Гундарєва Валентина Олегівна, Курнилович Марина Олегівна</i> ОСНОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА СПЕЦІАЛЬНОСТІ. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»	40
<i>Давидченко Інна Дмитрівна</i> МОВНА КАРТИНА СВІТУ ТА ЛІНГВО- КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	44
<i>Звягіна Ганна Олександрівна</i> МІЖКУЛЬТУРНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ (ДИСЦИПЛІНА «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»)	54
<i>Ищенко Юлія Юрївна</i> РОЛЬ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	60

Звягіна Ганна Олександрівна,
канд. філол. н., доцент
доцент кафедри культурології та
українознавства,
Запорізький державний
медико-фармацевтичний університет,
м. Запоріжжя, Україна
a_zvjagina@ukr.net

МІЖКУЛЬТУРНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК СКЛADOVA МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ (ДИСЦИПЛІНА «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»)

Інтеграція є об'єднанням будь-яких елементів в одне ціле, а також поєднанням та координацією дії різних частин цілісної системи; взаємозближенням і взаємодією окремих структур [2; с. 1].

Вживається це поняття широко, у багатьох галузях, у тому числі й в освітній. Міжкультурна інтеграція як явище існує як щодо українських студентів, що навчаються за кордоном, так і щодо іноземних студентів, які відвідують вищі навчальні заклади України різного профілю. Найбільша кількість іноземців в Україні обирають спеціальність «Медицина».

Так, за даними на 2021 рік у Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті навчалося 3500 іноземних студентів з 37 країн світу. Коронавірус та війна в Україні принесли багато змін, у тому числі і майже повну втрату іноземного контингенту здобувачів освіти для нашого університету. Така ж чи майже така ситуація, на жаль, зберігається і в інших медичних університетах.

Професійна підготовка іноземних студентів була досліджена В. Гуменюком, О. Даниліною [1], О. Холоденко [7], Т. Шмоніною та ін. Окремі аспекти підготовки саме студентів-медиків розглядаються в працях О. Гуменюк, Б. Кононова [5], Л. Новакової, І. Паламаренко, В. Щербакова, О. Яцишиної [8] та ін. Питанням взаємодії культур у мовному аспекті займалися Ф. Бацевич, М. Галицька, О. Казакова, К. Мальцева.

Метою статті є дослідження міжкультурної інтеграції, що виникає у процесі викладання дисципліни «Історія української культури» для іноземних студентів медичного та фармацевтичного факультетів. Тож основними завданнями є визначення основних понять та складових міжкультурної взаємодії та її інтегративного характеру.

Матеріалом дослідження обрано особливості викладання дисципліни «Історія української культури» на I курсі Запорізького державного медико-фармацевтичного університету для іноземних студентів.

Серед використаних у роботі методів присутні як загальні – індукції, що полягає у переході від окремих особливостей викладання до загального висновку про особливості міжкультурної комунікації та емпіричні, серед яких спостереження за об'єктом дослідження та порівняння окремих його компонентів.

Предметом розгляду більшості дослідників міжкультурної комунікації та інтеграції як взаємопов'язаних понять є лінгвістичний аспект, проте не менш важливим є культурний. У широкому розумінні міжкультурна комунікація – це взаємодія людей, які належать до різних культур з повним усвідомленням, розумінням і адекватним врахуванням значущості культурних відмінностей.

Вперше поняття міжкультурної комунікації було сформульовано американськими вченими Г. Трейдером і Е. Холлом.

На думку одного з них, Е. Холла, головна мета дослідження проблеми міжкультурної комунікації – це вивчення практичних потреб представників різних культур для їх успішного спілкування один з одним.

У теорії міжкультурної комунікації сформувалося кілька наукових напрямків, які визначили відмінності у культурах за різними критеріями. Серед них К. Клакхон і Ф. Стродбек. Основні відмінності культур, на їхню думку, можна встановити за такими концептами як оцінка людської природи (the human nature orientation), ставлення людини до природи (the man-nature orientation), до поняття часу (the time orientation), оцінка активності/пасивності (the activity orientation) [9].

Не усвідомлення власних культурних стереотипів здебільшого призводить до відсутності конструктивного взаєморозуміння. На макрорівні виділяють два різні підходи до розуміння культури. Представники першого підходу вважають, що єдино можливим є порівняльне вивчення культур. Прихильники другого підходу вважають, що правильним є цілісне розуміння іншої культури, що формується в умовах тривалого перебування в середовищі і доброго володіння іноземною мовою.

Готовність до міжкультурної взаємодії визначають як стан, який передбачає наявність у суб'єкта образу, структури дії та постійної спрямованості свідомості на її успішне виконання. Вона складається з мотивів, орієнтованих на усвідомлення завдань, моделі ймовірної поведінки, побудованої у відповідності до наявних знань, визначення спеціальних способів діяльності, оцінки можливостей їх у співвіднесенні з можливими майбутніми труднощами та необхідністю досягнення певного позитивного результату [4; с. 137].

Готовність до міжкультурної взаємодії має різні рівні, такі як психологічний, теоретичний та практичний. При цьому психологічний передбачає наявність позитивної мотивації, усвідомлення наявності специфічних якостей, властивостей та особливостей кожного. Теоретичний вимагає системи знань про культуру, традиції, особливості вербальної і невербальної комунікації в конкретному середовищі. Практичний свідчить про сформованість умінь і навичок здійснення ефективної міжкультурної взаємодії.

Дисципліна «Історія української культури» вивчається на 1 курсі усіх факультетів і спеціальностей медичного університету з обсягом 3 кредити, 90 годин, українською та українською/англійською мовами навчання для іноземних студентів.

Предметом її вивчення є особливості культурогенезу українського народу, національно-культурні цінності, сформовані в різні історико-культурні періоди. Таким чином основними завданнями стають розуміння та сприйняття української національної ідеї; пізнання характерних особливостей його культурогенезу; засвоєння національних цінностей.

Окрім того, вивчення названої дисципліни сприяє формуванню загальних компетентностей (soft skills), які формують високоосвічену конкурентноспроможну особистість, здатну застосовувати знання у практичних ситуаціях, спілкуватися як державною, так і іноземною мовою, що має навички використання інформаційних технологій, вміє працювати в команді та з експертами з інших галузей знань завдяки вибору стратегії спілкування [3; с. 4].

Педагоги слушно зазначають, що в кожного іноземного студента, який приїжджає в Україну, існує стереотип навчального процесу, структури взаємин між викладачем і студентом, між членами колективу, звичка до певного педагогічного стилю в межах своєї національної дидактичної системи [6; с. 132].

Гуманітарна складова навчання іноземних студентів на спеціальності «Медицина» в цілому і, зокрема, дисципліна «Історія української культури» сприяє формуванню принципів гуманізації, рефлексії, інтегративності, системності та послідовності у процесі опанування.

Отже, міжкультурна комунікація як явище характеризується тим, що кожен з комунікантів у різних ситуаціях діє відповідно до своїх культурних уявлень та норм. При цьому, як відзначають більшість дослідників, проблема міжкультурної комунікації не полягає виключно у мовній складовій, а є значно об'ємнішою.

Підготовка іноземних студентів у медичних вищих навчальних закладах передбачає, окрім фахової, також засвоєння циклу гуманітарних дисциплін. Це сприяє формування у них готовності до міжкультурної взаємодії.

Дисципліна «Історія української культури», яку вивчають іноземні студенти на I курсі, сприяє формуванню соціокультурної компетентності, яка необхідна для тривалого перебування у чужому культурному середовищі. Міжкультурна інтеграція, що відбувається в процесі викладання дисципліни, сприяє глибшому розумінню специфіки національної культури, взаємообміну думками та взаємозбагаченню.

Перспективним, на нашу думку, є подальше дослідження міжкультурної інтеграції як обов'язкової складової явища

міжкультурної комунікації у процесі навчання іноземних студентів різних спеціальностей у ЗВО України різного профілю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Даниліна О. Інтеграція міжкультурної комунікації у вітчизняний освітній процес. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 45(1). С. 194-199.

2. Інтеграція Енциклопедія сучасної України : веб-сайт. URL: <https://esu.com.ua/article-12384>(дата звернення: 28.04.2024).

3. Історія України та української культури: Робоча програма. URL: https://zsmu.sharepoint.com/sites/cult_ukr/DocLib1/Forms/AllItems.aspx?ga=1&id=/sites/cult_ukr/DocLib1/IUK.ua/Роб. (дата звернення: 26.04.2024).

4. Козубовська І., Данко Д. Формування готовності іноземних студентів-медиків до міжкультурного спілкування. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. Вип. 1(40). С. 136-138.

5. Кононов Б. С., Білаш С. М. Методичні основи підготовки іноземних студентів-медиків до професійної діяльності. Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей VI Міжнар. наук.-практ. конф. Полтава, 2021. С. 175-179.

6. Лещенко Т. О., Юфименко В. Г. Навчання української мови в багатоетнічній групі. Проблеми і перспективи мовної підготовки іноземних студентів : зб. наук. статей за матеріалами XIV Міжнар. наук.-практ. конф. Харків : ХНАДУ, 2020. С. 130-134.

7. Холоденко О. Теоретичні аспекти професійної іншомовної підготовки у закладах вищої освіти в умовах міжкультурної інтеграції. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія», 13(81), С. 240-243. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/3527> m (дата звернення: 30.04.2024).

8. Яцишина О. В. Гуманітарна підготовка іноземних студентів у медичних університетах : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2016. 20 с.

9. Kluckhohn, F.R., Strodtbeck, F.L. Variations in Value Orientations, Row and Peterson. New York., 1960. 437 p.